

HAJDÚSZOBOSZLÓI VÁROSGAZDÁLKODÁSI NONPROFIT ZÁRTKÖRŰEN MŰKÖDŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Rövid cégnév, számlázási név: Hajdúszoboszlói Nonprofit Zrt.

4200 Hajdúszoboszló, Nyugati sor 5. sz.

Tel.: (52) 557 - 400 Fax: (52) 362 - 629

E-mail: info@szoboszlovarosgazda.hu

K & H Bank Nyrt: 10200335-41810002

Adószám: 10600845-2-09

Válasz a város faállományával kapcsolatos kérdésre

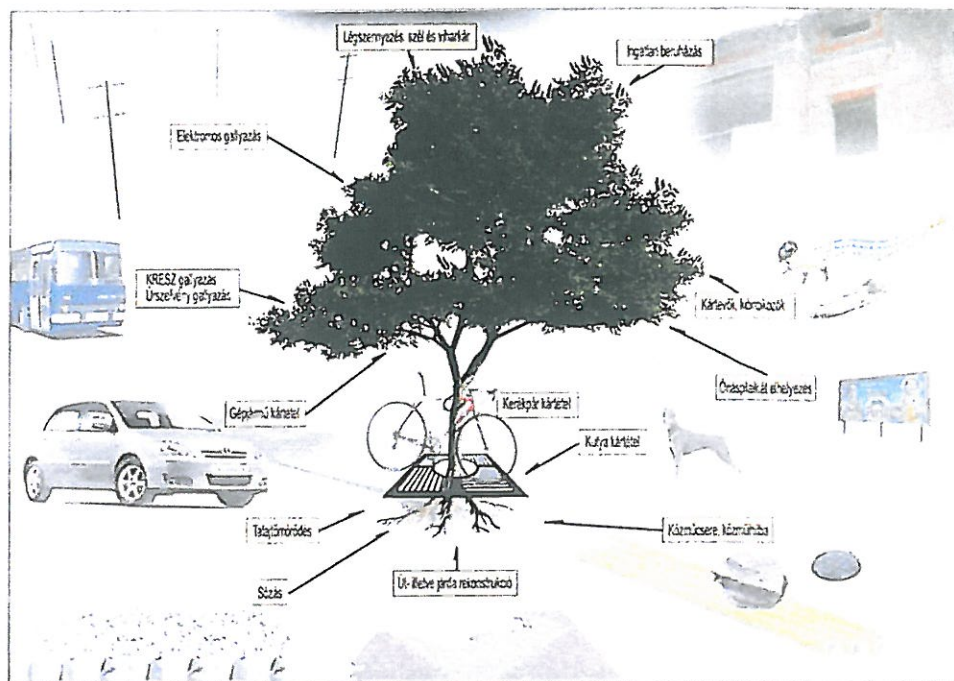
Hosszú élete során szinte minden fát ér valamiféle károsodás. Ez különböző mértékű és különböző féle lehet az apró sebektől az élő szövet nagymértékű sérülésein át egész szervek pusztulásáig. A fa meggyógyulni nem tud, ezzel szemben viszonylag jó megújuló képességgel rendelkezik. Alapjában véve a magassági és szélességi növekedés, a lombzat, mint a szerves anyag előállító rendszer, valamint a tápanyagfelvétel alapját képező gyökérszörzet évenkénti váltása is egyike a megújulásnak. A fák halálukig minden évben növekednek.

A károsodások utáni megújulóképességet a következő tényezők befolyásolják:

- A fafajra jellemző megújulási tulajdonságok
- A fa egészségi állapota
- A károsodás fajtája, helye és mértéke
- A károsító tényező hatásának módja, ideje és időtartama

Testfelépítésük miatt és élettani okokból kifolyólag a lombos fának jelentősen nagyobb a megújuló képességük, mint a tűlevelűeknek. A fák reakcióit károsodást követően a megújuló képesség és a fa környezeti feltételei együttesen határozzák meg.

Itt a különböző környezeti tényezők között különbséget kell tennünk. A hőmérséklet közvetlen és közvetett módon is hat a fákra, mind a koronára (fagyás, száradás), mind a törzsre (fagyléc, kéreg-károsodások) és a gyökérzetre (élettani szárazság, aszály) is. A csapadék csak a talajba jutás után hat. A káros környezeti hatások mind az élőhelyre, mind a növényre hatással vannak.

grafika: FÖKERT Tervezési Stúdió

Tartós terhelések a városokban fordulnak elő, például levegőszennyezés, talajmérgezés, talajelzáródás. A fák minden környezeti hatásra egy örökletesen meghatározott, úgynevezett öröklődő (genotípusra jellemző) válasszal rendelkeznek. Minden káros hatás csökkenti a fák válaszképességét. A teljes válaszképesség az egészséges állapot, és ez kedvező élőhelyi feltételek mellett érhető el. Az ilyen egyedeket nevezzük életerősnek. A kevésbé életerős vagy beteg fák átállnak egy védekező és fenntartó működésre.

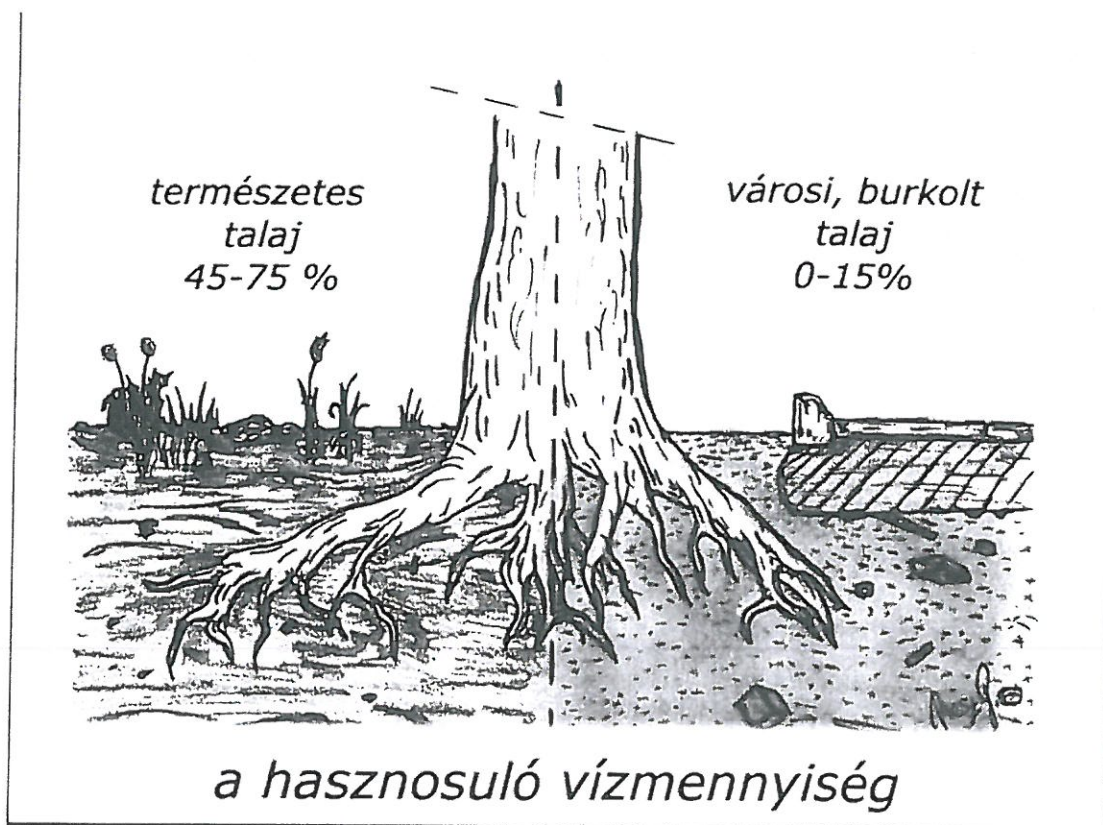
Túlterheltség (stresszállapot) esetén minden élő szervezet válaszol, amelynek két fokozata van.

- Az első fokozat (ez az úgynevezett eustressz) addig tart, míg a növény alkalmazkodik a túlterheltséget kiváltó okhoz és megnöveli az ellenálló képességét. A túlterheltséget kiváltó okokkal (stresszorokkal) szembeni tűréshatár minden újabb túlterhelésnél ugrásszerűen csökken.
- Egy bizonyos határ átlépésekor kezdődik el az úgynevezett túlterheltség (distressz) állapota. A károsodás visszafordíthatatlanná válik, a szervezet megbetegszik és elpusztul. Sok fa él emberi környezetben, a természetes élőhelyétől távol. Itt a fák nagyon gyorsan kerülnek a túlterheltség (distressz) állapotába.

A városi fákon látható elhalások, betegségek leggyakoribb élettelen (abiotikus) okai az időjárás, tűz, mechanikus behatás, fényhiány, áramütés, talajrázkódás, a talaj és a levegő szennyezettsége, víz és tápanyagellátási problémák. Élő (biotikus) okai a baktériumos és gombás betegségek, a vírusok, magasabb rendű növények, rovarok és az ember. A városi fák tünetei mindig összetettek. A legfontosabb kórok: időjárás, öregedés, környezeti behatások, sószórás, s egyáltalán a városi kedvezőtlen környezet összetett hatása.

Minden károsító tényező bizonyos változásokat idéz elő a fákban. Ezek a tünetek alaktani, szervi és élettani változásokat jelentenek. A három csoport tünetei egymás fölé települnek. Tehát minden betegséget a tünetek összessége jellemez. Vannak megbetegedések, amelyek esetében jól láthatók az ok-okozati összefüggések. Vannak azonban rendellenességek, amelyeknek a tünetei nehezen megállapíthatók, és összetettek. A városban a fák a kölcsönös árnyékolás következtében torzulnak, elvesztik a fajra jellemző formájukat. Görbe növekedést például akkor figyelhetünk meg, ha a fákat az épületek árnyékolják. A jelentős földmunkák pedig gyakran okoznak gyökérkárokat.

Az amúgy is vízszegény városi feltételek között a fa és a talaj víztartalma közti kiegyenlítődés csak nehezen lehetséges, és az aszálykárok különösen súlyosak lehetnek. A legnagyobbak az aszályos időszakot követő években, amikor az aszályra már nem is emlékszünk, de a hajtásnövekedés továbbra is gátolt. A városi fák a csapadékvíz 10%-ára és a tápanyag 50%-ára számíthatnak a természetes élőhelyhez képest! A természetes talajok esetében a fák hasznosítani tudják a talaj bruttó víztartalmának (talaj- és rétegvíz, csapadék, lecsapódó pára) felét-háromnegyedét. A városi fák esetében a mélyen elhelyezkedő talajvíz, a nagy burkolt felületek, a csapadékvíz-elvezetés és a talaj tömörödöttsége miatt ez a mennyiség alig haladja meg a tíz százalékot.

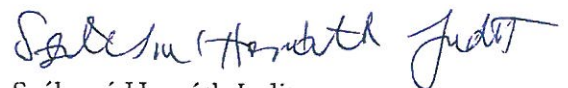
Krónikus vízhiány esetén több élő károsító tényező jelenik meg. A városban általában gombák, szívoogató rovarok, takácsatkák károsítják a szárazságtól szenvedő fákat.

Az ember által átalakított környezetben a fák nagyon legyengülhetnek és ezáltal ki vannak téve a kártevőknek és a fertőzéseknek. Hogy mely kártevők és kórokozók jelennek meg, azt a gazdafa és az élőhely adottságai határozzák meg. Az élőhelyi adottságok kedvezhetnek és árthatnak is az élősködőknek. A városokban előfordulhatnak kártevők (pl. pajzstetvek, levéltetvek, szövőmolyok, hárslevél sátorosmoly, gombabetegségek. A szívogató kártevők (atkák, gubacsatkák, levéltetvek és pajzstetvek) tömegesen fordulhatnak elő és kártékonyságuk évekig eltart.

Véleményem szerint városunk faállománya nem 'szárad' fokozottabban és nagyobb mértékben a korábbi évekhez képest. Olyan betegség és kártevő, amely nagymértékben és mennyiségben tizedelné a növényeket nincs jelen a városban. Mivel egyik fa sem örökéletű, a száradó ágak megjelenése nem meglepő jelenség. Sőt egyes fafajtákra jellemző is lehet. A fák száradó ágainak gallyazása szükséges feladat, mivel az ágak légvezetékekbe lóghatnak bc, magánterületek fölé hajolhatnak, illetve balesetveszélyesek lehetnek. Kivágott fáink egy része évek óta betegeskedett és már a tavalyi évben is látható és egyértelmű jelei voltak a pusztulásuknak. Ezen növények között voltak olyan egyedek, melyek a természetes öregedés miatt haltak el és voltak olyanok melyeknek a fent említett káros környezeti behatásoknak és károsítóknak köszönhetően romlott meg az állapota, ami végül pusztuláshoz vezetett.

Kollegáim mindent elkövettek annak érdekében, hogy minél tovább életben tartsák és megmentsék a növényeket (pl.: növényvédelmi beavatkozások, tél végi lemosó permetezés, gallyazás, ifjítás), így nyilván az utolsó pillanatig vártak a fák kivágásával. A jövőben is e szemlélet szerint fogunk eljárni.

Hajdúszoboszló, 2020.09.14.

Szélesné Horváth Judit
kertészeti üzemvezető